

PÅ TYND IS: Konflikter mellem mennesker og isbjørne i Ittoqqortoormiit, Grønland

NOTAT

Hovedkonklusioner og anbefalinger fra WWF Verdensnaturfondens rapport

På tværs af isbjørnens udbredelsesområde i Arktis stiger antallet af konflikter mellem isbjørne og mennesker.

Ændringer i havisens udbredelse forårsaget af klimaforandringer betyder, at isbjørnene opholder sig længere tid på land. Det har resulteret i, at flere isbjørne bliver skudt som følge af flere konflikter med mennesker, når bjørnene kommer tæt på bebyggelse eller helt ind i byer eller bygder – eksempelvis på jagt efter noget at spise.

I Grønland generelt og i Østgrønland specifikt er antallet af konflikter mellem mennesker og isbjørne steget gennem de seneste år.

I 2014 blev flere bjørne end nogensinde før registreret skudt i forbindelse med konflikter mellem mennesker og isbjørne.

En ny rapport fra WWF Verdensnaturfonden ser nærmere på problemstillingen i Ittoqqortoormiit og det omkringliggende område. Det er her problemet i dag er størst i Grønland, men på grund af klimaforandringerne kan problemet på sigt også blive større andre steder i landet, hvorfor det er vigtigt allerede i dag at opbygge viden om problemet og formulere bud på, hvordan man begrænser det i fremtiden.

Den aktuelle rapport undersøger, hvad befolkningen i Ittoqqortoormiit – både fangere og almindelige borgere – mener om problemstillingen. Samtidig belyser rapporten befolkningens opfattelse af, hvordan problematikken har udviklet sig, ligesom den undersøger, hvad der tiltrækker isbjørnene og hvor i og omkring byen, der i særlig grad er problemer mellem mennesker og isbjørne. Endelig beskrives tilstanden af de bjørne, der kommer tæt på byen.

Rapporten giver en række anbefalinger til, hvad man kan gøre for at forebygge og begrænse problemet lokalt. Her skeles der til erfaringer fra andre arktiske lande.

Rapporten er blandt andet baseret på interviews med lokale, fangere, repræsentanter for myndighederne, KNAPK og jagtbetjenten. Samtidig er der blevet afholdt borgermøder om problemstillingen i Ittoqqortoormiit og lokale er blevet interviewet om deres personlige oplevelser med konflikter mellem mennesker og isbjørne.

Figur 1: Isbjørn ved Kap Tobin, august 2014. Foto: Charlotte M. Moshøj

Rapporten beskriver blandt andet:

- at det oftere og oftere sker, at isbjørne kommer tæt på eller helt ind i byen og at problemet er accelereret over de seneste år. I de værste perioder sker det flere gange om ugen, at en isbjørn kommer tæt på.
- at der er en frygt for at støde på en isbjørn i byen og en utryghed ved at lade børn gå på egen hånd.
- at der er en frygt for, at problemet bliver endnu større i fremtiden.
- at arbejdet med at skræmme isbjørne væk allerede i dag er tidskrævende og kan organiseres bedre.
- at fraflytningen fra udposter og længere perioder, hvor kvoter til fangst af isbjørn er opbrugt, betyder, at bjørnene nu kommer ind til byen, hvor de tidligere blev stoppet eller skræmt væk, før de nåede så langt.
- at der allerede sker en uformel, men hyppig patruljering efter isbjørne i og omkring byen.
- at isbjørnenes frygt for og tilbageholdenhed overfor mennesker muligvis er aftagende.
- at befolkningen efterlyser fokus på problemstillingen fra myndigheder og medier.
- at der først og fremmest er behov for handling, der hvor problemet er størst (Østgrønland), hvilket står i kontrast til, at historier om isbjørne ved de større byer får meget mere medieopmærksomhed, selvom det der kun er sporadiske hændelser.
- at isbjørnen har stor værdi for de lokale – både økonomisk og kulturelt.

- at konflikterne mellem mennesker og isbjørne i Ittoqqortoormiit udgør et seriøst problem, som der bør tages hånd om og som fortjener et større fokus fra myndighederne.

I rapporten fra feltbesøget beskrives det, hvordan det formentlig primært er beholdere til hundefoder som kød fra sæl og hvalros, der tiltrækker isbjørnene, ligesom dumpen og det affald, der findes der, også tiltrækker bjørnene.

WWF anbefaler blandt andet:

- at der bliver taget tiltag for at sikre, at isbjørnene ikke tiltrækkes til byen. Isbjørnene tiltrækkes i dag primært af beholdere med fangstkød til hundene, så WWF anbefaler, at man gør forsøg med andre beholdere, der i mindre grad tiltrækker bjørnene. Samtidig anbefaler WWF, at et generelt fokus på affaldshåndtering bør være et indsatsområde i fremtidig planlægning, fx ved at flytte dumpen eller indhegne den.
- at der iværksættes en formel organisering af isbjørnepatroljer i byen. Og at der gøres forsøg med metoder til effektivt at skræmme isbjørnene væk. Dette kunne eksempelvis være signalpistoler eller andre metoder, der har vist sig effektive i andre egne af Arktis, hvor der er lignende problemer med konflikter mellem isbjørne og mennesker. Det er vigtigt, at der støttes op omkring at finde en løsning, der kan mindske konflikterne, så færre isbjørne skydes som følge deraf og borgernes føler sig trygge, der hvor de bor.
- at der opsættes advarselsskilte ved særlige hotspots for isbjørnekonflikter, så både lokale og besøgende kender risikoen for at møde en isbjørn. Der bør ligeledes udarbejdes en folder, der oplyser om problemstillingen og som udleveres til turister ved ankomst til byen.

Rapporten samler dertil tilgængelig viden om konflikter mellem isbjørne og mennesker i Grønland.

I 2014 er mindst 12 isbjørne blevet dræbt som følge af konfliktsituationer med mennesker i årets første ni måneder. Det drejer sig om ni voksne bjørne og tre unger. Konflikterne er geografisk spredt over det meste af landet og har fundet sted i Ittoqqortoormiit, Tasiilaq, Nanortalik, Nuuk, Kangaatsiaq, Aasiaat og Qeqertarsuaq.

I 2012 blev 10 isbjørne skudt som resultat af en konflikt, mens tallet blot var tre i 2011. Tal fra 2007-2012 viser, at problemet er særligt stort i Østgrønland. I alt 42 procent af de registrerede konflikter er fundet sted her.

Rapporten beskriver også forvaltningen af isbjørne i Grønland og opsummerer endelig viden om landets isbjørnebestande, ligesom andre trusler mod isbjørnebestandene som eksempelvis forurenende stoffer, industriel udvikling og turisme også beskrives.

I forbindelse med feltstudiet i Ittoqqortoormiit, er der optaget videoer med borgerne, som beskriver problemstillingen. Disse videoer kan ses på wwf.dk/arktis